

90 χρόνια έρευνας στη μηλολογία στο Ντριάνοβο

Автор(и): доц.д-р Николина Маринова, Институт по планинско жivotновъдство и земеделие в Троян - филиал Дряново; доц. д-р Дарина Иванова, Институт по планинско жivotновъдство и земеделие в Троян - филиал Дряново; ас. Силвена Тодорова, Институт по планинско жivotновъдство и земеделие в Троян - филиал Дряново

Дата: 03.07.2019 *Брой:* 7/2019

Το 1929 ιδρύθηκαν στη Βουλγαρία δύο κηπευτικοί πειραματικοί σταθμοί στις δύο πιο διακριτές οπωροκομικές περιοχές της χώρας – το Κιουσεντίλ και το Γκάμπροβο. Ιδρυτής του Πειραματικού Σταθμού Οπωροκομίας στο Ντριάνοβο είναι ο Πέταρ Λίλοφ. Γεννήθηκε στο Βίντιν το 1886 και εργάστηκε ως κηπευτικός αγρονόμος στα κινητά αγροτικά τμήματα του Βίντιν, του Κιουσεντίλ και της Σόφιας, και ως επιθεωρητής στο Υπουργείο Γεωργίας. Από το 1924 έως το 1926 στάλθηκε για μακροχρόνια εξειδίκευση σε πειραματική εργασία οπωροκομίας στο Πανεπιστήμιο Κορνέλ στη Νέα Υόρκη. Μετά την επιστροφή του από την Αμερική, κατάφερε να

πείσει τις τότε κυβερνώσες αρχές για την ανάγκη ίδρυσης επιστημονικού ιδρύματος για την οπωροκομία και την 1η Αυγούστου 1929 έγινε διευθυντής και ιδρυτής του Πειραματικού Σταθμού Οπωροκομίας στο Ντριάνοβο, με αποτέλεσμα να θεωρείται ο ιδρυτής της πειραματικής εργασίας οπωροκομίας στη χώρα μας.

Τα πρώτα χρόνια στον Πειραματικό Σταθμό Οπωροκομίας στο Ντριάνοβο, διεξήχθησαν μελέτες σχεδόν για όλα τα είδη οπωροφόρων. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου ο σταθμός πέτυχε σημαντικά αποτελέσματα, πολλά από τα οποία υιοθετήθηκαν στην αγροτική πρακτική. Πρωταρχικής σημασίας είναι οι μελέτες της ποικιλίας οπωροφόρων με στόχο την εισαγωγή στην παραγωγή των πιο κατάλληλων ποικιλιών. Για το σκοπό αυτό, δημιουργήθηκαν μεγάλες συλλογικές φυτείες, που περιελάμβαναν 575 ποικιλίες, πολλές από τις οποίες εισήχθησαν από την Ιταλία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, τη Σερβία και άλλες χώρες.

Οι συνθήκες για τον προσανατολισμό και την εξειδίκευση δημιουργήθηκαν αργότερα, και το 1965 η επιστημονική ομάδα του σταθμού ανέλαβε να εργαστεί κυρίως στη βελτίωση της παραγωγής δαμάσκηνων στη χώρα. Οι μελέτες για γλυκό και ξινό κεράσι συνεχίστηκαν σε πιο περιορισμένη κλίμακα. Οι κύριες αποστολές που αντιμετώπιζε η ομάδα του σταθμού ήταν: συλλογή και αξιολόγηση τοπικών και εισαγόμενων ποικιλιών, ανάπτυξη νέων ποικιλιών, διεξαγωγή οικολογικών μελετών στην περιοχή, προσδιορισμός κατάλληλων υποβλαστών και μεθόδων πολλαπλασιασμού, και ανάπτυξη κατάλληλων αγροτεχνικών πρακτικών.

Κατά τη μακρά περίοδο της ύπαρξής του, πολλοί ερευνητές συνεργάτες και ειδικοί έχουν εργαστεί στον Πειραματικό Σταθμό Δαμάσκηνων στο Ντριάνοβο, αφήνοντας ένα διαρκές στίγμα στην επιστήμη και την πρακτική της οπωροκομίας. Ιδιαίτερα μεγάλα είναι τα πλεονεκτήματα των Πέταρ Λίλοφ, Αλεξάνταρ Ντάσκαλοφ, Ντιμίταρ Μπόικοφ, Γκάντσο Κατραντζιέφ, Ιβάν Ιλιέφ, Πέτκο Μαρίνοφ, Μάρκο Βιτάνοφ, Γκεόργκι Πρόντανοφ, Γιорντάνκα Στάρκοβα, Μαρία Γιόντσεβα, Βαλεντίνα Μπόζκοβα, Πέντσο Ιλιέφ, Ιβάνκα Βιτάνοβα.

Ο Καθηγητής, Δ.Δ. Μάρκο Βιτάνοφ έχει μεγάλα πλεονεκτήματα για την ανάπτυξη του Πειραματικού Σταθμού Δαμάσκηνων στο Ντριάνοβο. Ολόκληρη η εργασιακή και δημιουργική του καριέρα πέρασε στο σταθμό, όπου ήταν διευθυντής για 20 χρόνια. Τις δεκαετίες του 1960 και 1970 μία από τις κύριες αποστολές του σταθμού ήταν η εισαγωγή και η εκτροφή νέων ποικιλιών δαμάσκηνων. Υπό την καθοδήγηση του Καθ. Βιτάνοφ δημιουργήθηκε ένα μεγάλο ποσό υβριδικού υλικού, με αποτέλεσμα να επιλεγούν και να εγκριθούν από την Κρατική Επιτροπή Ποικιλιών νέες ποικιλίες: Ντριανόβσκα, Σίνια Γιουμπιλείνα (Μπλε Ιωβηλαία), Γκουλιάεβα, Γκάμπροβσκα, Στρίναβα, Βιτάνοβα, Μπούρια και Ποπ Χαριτόν, και αργότερα οι ποικιλίες Νέβενα και Μπάλβανσκα Σλάβα επίσης.

Εκτός από τις δραστηριότητες εκτροφής, επιτεύχθηκαν καλά αποτελέσματα στην τεχνολογία καλλιέργειας δαμάσκηνων. Τα πρώτα πειράματα για τη μελέτη της επιρροής διαφορετικών υποβλαστών στην ανάπτυξη και

καρποφορία των δέντρων τοποθετήθηκαν ήδη από το 1942. Τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα σε αυτόν τον τομέα ανήκουν στην Ανώτερη Ερευνήτρια Συνεργάτιδα Μαρία Γιόντσεβα που, τις δεκαετίες του 1960 και 1970, χάρη στο πλούσιο αρχικό υλικό που συγκέντρωσε από τοπικές μορφές δαμάσκηνου και τσερνόλιβα-δαμάσκηνου και μερικές ποικιλίες μυροβαλάνου, κατάφερε να επιλέξει ένα πλούσιο υλικό υποβλαστών. Μεγαλύτερο ενδιαφέρον για την πρακτική παρουσιάζουν οι μέτριας ευρωστίας σπορόφυτοι υποβλαστοί. Για την εποχή τους, προσδιορίστηκαν κατάλληλοι υποβλαστοί για τις ποικιλίες δαμάσκηνων Μπλε Δαμάσκηνο Κιουστεντίλ, Στάνλεϊ και Στρίναβα.

Για πολλά χρόνια, έχουν μελετηθεί κατάλληλα συστήματα για το σχηματισμό και το κλάδεμα των δαμασκηνίων σύμφωνα με τις απαιτήσεις των σύγχρονων βιομηχανικών τεχνολογιών. Τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα σε αυτόν τον τομέα ανήκουν στην Ανώτερη Ερευνήτρια Συνεργάτιδα Μαρία Γιόντσεβα και στην Αναπλ. Καθ. Δρ. Στέλλα Ντίμκοβα. Καθορίστηκαν δυνατότητες για το σχηματισμό δέντρων διαφορετικών ποικιλιών και για καθεστώτα κλαδέματος συνεπή με την τεχνολογία διαχείρισης των δαμασκηνίων. Τις δεκαετίες του 1970, μελετήθηκε το περιγραμμικό μηχανοποιημένο κλάδεμα ποικιλιών δαμάσκηνων, το οποίο για την εποχή του ήταν μια επανάσταση στην τεχνολογία καλλιέργειας δαμάσκηνων.

Ένα σημαντικό μέρος στις ερευνητικές δραστηριότητες του Πειραματικού Σταθμού Δαμάσκηνων στο Ντριάνοβο αφιερώνεται σε ζητήματα που σχετίζονται με τη λίπανση των οπωρώνων. Τα πρώτα αποτελέσματα έδειξαν την ανάγκη εφαρμογής των τριών κύριων θρεπτικών στοιχείων – αζώτου, φωσφόρου και καλίου. Μελετήθηκε η δυνατότητα εφαρμογής της μεθόδου διαγνωστικής φύλλων για τον προσδιορισμό των απαιτήσεων λίπανσης. Η Καθ. Δ.Δ. Ιβάνκα Βιτάνοβα έχει μεγάλα πλεονεκτήματα στον τομέα της λίπανσης. Ολόκληρη η δημιουργική καριέρα της Καθ. Βιτάνοβα πέρασε στον Πειραματικό Σταθμό στο Ντριάνοβο. Άρχισε να εργάζεται ως ερευνήτρια συνεργάτιδα το 1968. Το 1979 υπερασπίστηκε τη διδακτορική της διατριβή και απέκτησε το εκπαιδευτικό και επιστημονικό βαθμό «Διδάκτωρ», και το 1982 απέκτησε τον ακαδημαϊκό τίτλο «Αναπληρώτρια Καθηγήτρια». Το 1996 υπερασπίστηκε μια διατριβή και της απονεμήθηκε ο επιστημονικός βαθμός «Διδάκτωρ Γεωπονικών Επιστημών», και το 2000 προήχθη σε «Καθηγήτρια».

Η Καθ. Ιβάνκα Βιτάνοβα ήταν Διευθύντρια του Πειραματικού Σταθμού Δαμάσκηνων στο Ντριάνοβο από το 1987 έως το 1993 και από το 1995 έως το 2012, και κατά τη θητεία της αυτός ο θεσμός πέτυχε μερικά από τα μεγαλύτερα επιτεύγματά του στον τομέα της γεωπονικής επιστήμης. Οι κύριες συνεισφορές της Καθ. Βιτάνοβα είναι στον τομέα της βιολογικής παραγωγής οπωροφόρων και των συστημάτων διατήρησης της επιφάνειας του εδάφους σε δαμασκηνιές. Είναι καινοτόμος στην εφαρμογή της πράσινης λίπανσης, αντικαθιστώντας το κοπριά ζώων με καλλιέργειες πράσινης λίπανσης – σίκαλη, ελαιοκράμβη και κριθάρι.

Η ερευνητική εργασία στο σταθμό για τη βιολογία, την οικολογία και τα μέτρα καταπολέμησης κατά των οικονομικά πιο σημαντικών ασθενειών και εχθρών του δαμάσκηνου στη Βουλγαρία είναι μακροχρόνια και παραγωγική. Οι πρώτες μελέτες για την ασθένεια των κόκκινων κηλίδων φύλλων του δαμάσκηνου πραγματοποιήθηκαν ήδη από το 1945 από τον Καθ. Μάρκο Βιτάνοφ. Η βιολογία του αιτιολογικού παράγοντα διευκρινίστηκε και διαπιστώθηκε ότι η μαζική μόλυνση συμβαίνει κατά τη διάρκεια της άνθησης. Ο ψεκασμός κατά τη διάρκεια της άνθησης κατά των κόκκινων κηλίδων φύλλων εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 1960, με πολύ καλή επίδραση.

Σήμερα, αν και με σημαντικά μειωμένο προσωπικό, η ομάδα του Πειραματικού Σταθμού στο Ντριάνοβο προσπαθεί να διατηρήσει και να αναπτύξει περαιτέρω τα επιστημονικά επιτεύγματα των προκατόχων μας. Από το 2003 ο σταθμός είναι τμήμα του Ινστιτούτου Ορεινής Κτηνοτροφίας και Γεωργίας στο Τρόγιαν. Επί του παρόντος εργάζονται εδώ τρεις ερευνητές συνεργάτες και ένας διδακτορικός φοιτητής. Τα έργα στα οποία εργάζονται οι συνεργάτες είναι σε διάφορες κατευθύνσεις. Μία από τις κύριες αποστολές της ομάδας είναι η διατήρηση του γενετικού αποθέματος δαμάσκηνου και μυροβαλάνου. Επί του παρόντος ο σταθμός διαθέτει μια πλούσια συλλογή τοπικών, εισαγόμενων και εγχώρια εκτρεφόμενων ποικιλιών του γένους Prunus.

Η συλλογική φυτεία αποτελείται από 41 εισαγόμενες, 5 ποικιλίες εκτρεφόμενες στον πειραματικό σταθμό, και 16 τοπικές ποικιλίες δαμάσκηνου. Ο σταθμός διαθέτει 19 εισαγόμενες και 13 τοπικές ποικιλίες μυροβαλάνου. Η συλλογή περιέχει επίσης αρκετές τοπικές μορφές αχλαδιού και κερασιού. Οι δραστηριότητες εκτροφής συνεχίζονται, με δύο ελίτ δαμάσκηνων και 75 επιλεγμένα υβριδικά φυτά υπό μελέτη.